

բառ և կէս կը հաղորդէր, այժմ դրե-
թէ վեց բառ կը հաղորդէ: Եւ ամենօ-
րեայ աշխատանքը կը տեւէ քսան ժամ:
Ուրեմն 'ի 20 ժամուց կամ 'ի 1200
վայրկենից բաղկացեալ օրուան մը մէջ
կարելի է յղել 7200 բառ և 360 հե-
ռագրական լուր: Բայց համարիմք թէ
ըլլայ 300 լուր: Հետևաբար երբ քսան
բառիւք լրոյ մը գինն էր 500 ֆրանք,
մի միայն հեռագրական պարան գոր-
ծածելով՝ մուտքը կրնար ըլլալ օրը
150,000 ֆրանքի, և տարին 54 միլիոն
նի: Հեռագրալրոյն գինն հիմայ կիսով
չափ նուազած է. բայց որովհետև կը
բանին երկու պարանք, անոր համար
մուտքը նոյն կը մնայ: Ուրեմն, այս
հսկայաձև գործոյս՝ իւր սկզբնաւորու-
թենէն 'ի վեր՝ 12 միլիոն ծախք գնա-
ցած ըլլալով առաջին անգամ, 15 մի-
լիոն երկրորդ անգամ, և ուրիշ 15 մի-
լիոն մ'ալ երրորդ անգամ, և բովան-
դակութիւնը 42 միլիոն ֆրանք, միայն
մէկ տարուան եկամուտը կրնայ բա-
ւել բովանդակ ծախքը հանելու:

Քանի մը հատուկորի քարգմանու-
թիւնք Բագրատունի քերթոյաճօր:

Առաջիկայ երկու բանաստեղծական
հատուածոց թարգմանութիւնները իր
կրտսերագոյն կրօնակիցներէն մէկուն
աղաչանգրը թարգմանած է մեր Բա-
գրատունի քերթողահայրը, իբրև օրի-
նակ Գրականութեան ուսման ընթաց-
քին մէջ: Հաճոյական գործ մը ըրած
կը համարինք ազգային բանասիրաց
հրատարակելով զասոնք, յորոց մանա-
ւանդ առաջինը կրկին հետաքրքրական
և ախորժելի պէտք է ըլլայ ոտանաւորի
չափոյն նորութեամբը, որով անշուշտ
միտք ունէր հանճարեղ թարգմանիչը
բովանդակ տանդէական քերթուածը
հայացնելու՝ ըստ մեր աղաչանացը, ինչ-
պէս որ պատրաստութենէն կը տես-
նուէր, եթէ զժբաղդարար մահը վրայ
չհասնէր:

Արձանագիր դրանցն դժոխոց.

Ընդ իս մուտք են ի քաղաքն աղետաւոր .
Ընդ իս մուտք են ի տանջանսն յաւիտենից .
Ընդ իս մուտք են առ ժողովսըն կորըստեան :
Ջարարողն իմ վեհ՝ դրդեաց արդարութիւն .
Աժ ի գոյ զիս զօրութիւնն աստուածեղէն .
Գերագոյնն իմաստութիւն, սէրն առաջին :
Արարածք յառաջ քան զիս չէացան այլք
Բայց յաւերժք. եւ կամ մընամ ես յաւիտեան :
Ընկեցէք զամենայն յոյս՝ որ մըտանէքդ :

ՏԱՆԴԷ. Դժոխք. Երգ Գ:

Կամիլլեայ անիճանելն զՀռովմ¹.

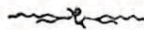
Հռովմ՝ միայն արդարադատ քինու ցասմանըս պատճառ .
Հռովմ՝ ում քո զենին ձեռք զանձին իմոյ զսիրելին .

1 Այս հատուածն ալ Գոռնէյլի Որատիոս ող-
բերգութենէն է. և է յատկապէս Կամիլլէ՝ Որա-
տիոսի քրոջը, որ Կուրատեան սպանեալ եղբարց

մէկուն տարփաւորն էր, 'ի սաստիկ ցաւոց և 'ի
կրից սրտին զՀռովմ անիծանելը, անոր յաղթա-
նակին և փառացը զոհ եղած տեսնելով իրեն տի-

Հռովմ՝ որ զքոյդ ետես ծընունդ՝ եւ զոր քո սիրտդ պաշտէ :
 Իցիւ թէ համօրէն դրացիք ի դաշըն մըտեալ
 Միահամուռ հասցեն բրեսցեն զհիմունս իւր, չեւ ամրակուռս .
 Եւ թէ բնաւ իտալականս երկիր չէ յայդ բաւական,
 Արեւելք ընդ արեւմուտս ի զլուխ նորա խըմբեսցին .
 Ի ծագաց տիեզերաց աշխարհակոյտ ազինք բիւր,
 Խաղասցեն 'նդ լերինս ընդ ծովս՝ դարձուցանել զայն յաւեր :
 Ինքնին իսկ ըզպարիսպս իւր հոսեսցէ յիւր վերայ .
 Իւրովի ձեռք իւրովք կոտորեսցէ զաղիս իւր .
 Եւ հրացան բարկութիւնք երկնից լուցեալք անիծիւքս
 Կայծականց տեղասցեն յորդահեղեղս ըզնովաւ :
 Ո՛ տայր ինձ լինել շանթիցն ականատես հրոսելոյ,
 Յաճիւն զյարկս իւր տեսանել եւ զքո դափնիսըդ մըղեղ .
 Տեսանել զվերջինն Հռովմ ի վախճանին հասեալ շունչ .
 Վըրժուցս հաւակ ինձ եւեթ կալ, եւ առ խընդիս մեռանել :

Որաստիտս. Հանդ. Դ. Տես. Ե.

ԲԱՆ ԱԼԻՔ

ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՒՈՒԹԻՑ

(Տես էրես 159)

Ա. ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆՔ

106 Ի՞նչ աստիճանի երազութիւն ունի
 երկիրս ինքն իր վրայ ըրած չարժման մէջ .
 — Երկրիս ինքն իր վրայ դառնալուն երա-
 զութիւնը հաւատար է մէկ րոպէի (կամ
 երկվայրկեանի) մէջ փարսախսի մը տաս-
 ներորդ մասին. իսկ արեւուն չորսդին՝ տա-
 սը փարսախս՝ նոյնչափ ատենի մէջ :

107 Ուրեմն թոչուն մը որ կ'ըլլայ իր
 բոյնէն, կամ օդապարիկ մը որ կը բարձրա-
 նայ օդուն մէջ, քանի մը վայրկեանէն
 շատ հեռու պիտի գտնուին այն կէտէն
 ուսկից որ ելան . — Ոչ, վասն զի երկիրս
 կը շրջի. բայց իրեն հետ մէկտեղ կը շրջի
 նաեւ իր մթնոլորտն ալ, այսինքն չորսդին
 պատած օդը. ասկէց զատ՝ այն մարմինը որ
 կը բարձրանայ օդուն մէջ՝ նոյն իսկ եր-
 կրէս կ'ընդունի մղում մը որ զայն կը շար-
 ժէ. ուրեմն որպէս զի օդապարիկ մը բար-
 ձրանալով միշտ ուղիղ գծով կ'արեւնայ

րականը : Ինչպէս մարդկային մոլեգնութեան,
 նոյնպէս նաեւ Գոռնէյլի հանձարոյն վերջին ճիգն
 են այս ահաւոր տողերը, կ'ըսեն քննադատք :

երկրէս դուրս գտուիլ կամ հեռանալ այն
 կէտէն ուսկից ելած է, պէտք է այնչափ
 շատ բարձրանայ որ ոչ միայն երկրէս ընդ-
 ունած մղումը կորսուցնէ, այլ նաեւ եր-
 կրիս ձգողական զօրութեան շրջանակէն
 ալ դուրս գտուի, որ է անկարելի բան մը :

108 Ի՞նչ կերպով երկիրս կախուած կը
 կենայ միջոցին մէջ . — Արեւը կը քաշէ
 զայն և կը պտըտցնէ իր վրայ, ինչպէս
 դերձանէ կախուած գնտիկ մը կը դառնայ
 զանիկայ դարձընող ձեռքին վրայօք :

109 Ինչո՞ւ երկիրս կը պտըտի արեւուն
 շուրջը և ոչ արեւը երկրիս բոլորտիքը . —
 Որովհետեւ արեւը 1,385,000 անգամ աւել-
 լի մեծ է քան զերկիրը, և առաջ տեսանք
 որ մեծ մարմնոց ձգողական զօրութիւնը
 աւելի ուժով կ'ազդէ պզտի մարմիններուն
 զանգուածին վրայ : (Այս բանիս պատ-
 ճառն է կեդրոնաբեր և կեդրոնախոյս զօ-
 րութիւնն) :

110 Ի՞նչ բան է կեդրոնախոյս զօ-
 րութիւնն . — Այն ոյժը զոր կ'առնուն մար-
 մինք երբոր արագաբար կը դառնան կեդ-
 րոնի մը բոլորտիքը, և որ անկէ հեռանա-
 լու կը դիմէ :

111 Երկրիս երեսը հաւասարապէս տաք
 է . — Չէ. երկրիս ամէն կողմը չունի հա-
 ւասար բարեխառնութիւն :

112 Ինչո՞ւ համար տեղ մը աւելի տաք
 կ'ըլլայ քան ուրիշ տեղ . — Որովհետեւ եր-
 կիրս միշտ հաւասար դիւրբով չի ներկայա-